

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

БЕЗРОДНЯ АНАСТАСІЯ ВАСИЛІВНА

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ЗДІСНЕННЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Реформи започатковані новим керівництвом держави зумовлюють зміну бачення ролі вищої освіти в державній політиці, вимагають уточнення існуючих та встановлення нових пріоритетних напрямів її розвитку, а також механізмів її адаптації до сучасних соціальних та культурних умов. Це потребує переосмислення підходів до чинної практики здійснення державної політики відповідних процесів у сфері вищої освіти, що передбачає їх адаптацію до динамічних умов розвитку інформаційних технологій та використання кращих зарубіжних практик, а також врахування світових тенденцій розвитку соціо-культурних відносин та людських ресурсів.

Сучасний етап трансформації системи вищої освіти відзначається глибокою проникністю в соціальну сферу, виходом на глобальні ринки праці, послуг, товарів. За таких умов результативне реформування системи вищої освіти неможливе за рахунок лише адміністративних методів самої системи освіти. Необхідні консолідовані зусилля владних структур усіх рівнів, працедавців, населення з урахуванням стану економіки та суспільних потреб.

Проблеми розвитку вищої освіти зумовлені не лише політичною та економічною нестабільністю в суспільстві, посиленням розриву між конституційними гарантіями здобуття доступної й безкоштовної освіти та реальним державним її забезпеченням, а й незавершеністю реформування практично усіх сфер життя суспільства; недостатнім бюджетним фінансуванням та специфікою підготовки кадрів для окремих галузей освіти тощо. Тому роль держави у розв'язанні цих проблем є вагомою і потребує більш ефективного використання існуючого та розробки новітнього інструментарію державної політик у системи підготовки фахівців.

Значний внесок у формування нових поглядів на способи розв'язання низки питань регулювання розвитку вищої освіти та участі органів державного управління у цьому процесі зробили такі зарубіжні вчені як Г. Беккер, Е. Боуен, Е. Денісон, Дж. Кендрік, Я. Мінсер, Т. Шульц та інші. Серед вітчизняних вчених ця проблематика знайшла своє відображення у працях: Л. Антошкіної, Т. Боголіб, А. Бутенко, Б. Данилишина, В. Загорського, І. Костирка, О. Крайник, В. Кременя, В. Куценко, Е. Лібанової, Г. Лопушняк, Є. Матвіїшина, В. Новікова, Л. Семів, І. Сторонянської, В. Сиченка, О. Сологуб, Л. Янковської та інших.

Проте функціонування вищої освіти в умовах ринкових відносин, поширення глобалізаційних та інтеграційних процесів вимагають постійного оновлення методів та підходів до державної політики в цій сфері та ефективного використання їх інструментарію. Наявність комплексного дослідження з цієї проблематики дасть можливість узагальнити питання, які є найменш дослідженими; виділити проблеми, що вимагають першочергового розв'язання та сприятиме оптимальному поєднанню різних механізмів державної політики у сфері вищої освіти. Всі ці обставини й зумовили вибір теми магістерської роботи.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є обґрунтування теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо удосконалення державної політики у сфері вищої освіти в Україні для підвищення її конкурентоспроможності. Реалізація визначеної мети передбачає виконання таких основних завдань:

- розглянути та узагальнити теоретичні засади державної політики розвитку вищої освіти;
- здійснити аналіз принципів та методів державної політики у сфері вищої освіти, а також визначити форми та інструменти цих методів;
- проаналізувати сучасний стан підготовки фахівців в системі вищої освіти з метою виявлення тенденцій та проблем;
- здійснити оцінку використання контрольних методів державної політики у сфері вищої освіти;
- обґрунтувати стратегічні орієнтири та пріоритети інноваційного розвитку системи вищої освіти в Україні;
- розробити пропозиції щодо більш ефективного використання методів щодо реалізації державної політики у сфері вищої освіти в Україні з метою підвищення її конкурентоспроможності в умовах інноваційного розвитку.

Об'єктом дослідження є система вищої освіти в Україні.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні засади державної політики у сфері вищої освіти в Україні.

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань використано такі загальнонаукові методи: проблемно- цільового – для виділення й обґрунтування інструментарію державної політики вищої освіти; історико- логічного методу – для вивчення наукових робіт провідних учених з метою накопичення, відбору, систематизації матеріалу й теоретичного осмислення проблеми дослідження; конкретно-історичного аналізу – для уточнення основних понять, що зазнали змін у процесі розвитку державної політики у сфері вищої освіти; порівняння й узагальнення; абстрактно-логічний метод – для теоретичного узагальнення й формулювання висновків.

Наукова новизна одержаних результатів. Одержані в процесі дослідження теоретичні і практичні результати спрямовані на розробку пропозицій щодо удосконалення державної політики у сфері вищої освіти в Україні для підвищення її конкурентоспроможності в сучасних умовах.

Обсяг і структура роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел який містить 80 найменувань. Загальний обсяг роботи 97 сторінок, основний текст – 85 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі «*Теоретико-методологічні засади державної політики у сфері вищої освіти*» охарактеризовано проблематику принципи та методичний інструментарій дослідження вищої освіти в Україні.

Підрозділ 1.1. «Теоретико-методологічні засади дослідження розвитку вищої освіти»

присвячений дослідженню теоретико-методологічних засад дослідження розвитку вищої освіти.

В цілому проблематику вищої освіти України за роки її незалежності досліджували вчені різних наук: соціологи і педагоги, економісти, юристи, історики та фахівці у сфері державного управління. Зокрема, питання підвищення ефективності підготовки управлінських кадрів висвітлюють В. Загорський, А. Ліпенцев, Є. Матвійшин. Роль вищої освіти у формуванні людського капіталу, становленні власної кар'єри та підвищення соціального статусу обґрунтовано у дослідженнях О. Левчук, Н. Шевченко, а роль освіти у забезпеченні сталого розвитку у праці Є. Борщука

Зроблено висновок, що для створення в Україні ефективної державної політики у сфері вищої освіти слід, насамперед, здійснити лібералізацію цієї сфери. При цьому, її здійснення не повинно супроводжуватись зменшенням чисельності державних навчальних закладів з одночасним збільшенням приватних, а проводитись через зменшення директивних функцій Міністерства освіти і науки та інших органів виконавчої влади стосовно діяльності вищих навчальних закладів. Тобто профільне у сфері вищої освіти міністерство повинне відігравати роль координатора та соціального партнера, а також здійснювати моніторинг та державний нагляд за діяльністю вищих закладів освіти.

У підрозділі 1.2. «Принципи державної політики у сфері вищої освіти в Україні»

Розкрито принципи формування вищої освіти як складного процесу через багатокладність й неоднозначність його об'єкта.

Зясовано що через значну диференціацію доходів населення України, значна його частина немає достатніх ресурсів для отримання будь-якої професійної освіти, не говорячи вже про вищу. У 2018 р. частка таких домогосподарств порівняно з 2016 р. зросла на 1,3 в. п. і досягла рівня 8%. При цьому, протягом 2007 – 2015 рр. гірша ситуація спостерігалася у сільських домогосподарствах.

Констатовано що державна політика у сфері вищої освіти повинна здійснюватися на основі принципу справедливості. Його сутність полягає в тому, що ринок виявляє нерівність людей щодо доступності послуг вищої освіти, а держава за допомогою конкретних регуляторів має корегувати цю ситуацію з метою встановлення певної справедливості. Це здійснюється, наприклад, через надання пільг під час вступу за державним замовленням дітям- сиротам та іншим категоріям соціально-вразливих верств населення.

Зроблено висновок, що до основних принципів державної політики у сфері вищої освіти пропонуємо відносити: верховенства права; доцільності; забезпечення доступності вищої освіти; прозорості; системності; збалансованості (узгодженості); принцип адаптивності системи освіти до рівнів та особливостей розвитку та підготовки здобувачів освіти; професіоналізму, справедливості, мінімальної достатності та ефективності, а також ті, які відібрані нами (подані вище) із нового Закону України «Про освіту».

У підрозділі 1.3. «Методичний інструментарій державної політики у сфері вищої освіти» розкрито методичний інструментарій державної політики у сфері вищої освіти.

Обґрунтовано що під терміном «інструменти державної політики» ми розуміємо встановлені державою засоби, що застосовуються для практичної реалізації завдань і заходів, передбачених освітньою політикою.

Найчастіше методи державної політики у сфері вищої освіти поділяють на прямі і непрямі; адміністративні, правові та економічні.

Показано що досить вагому нішу у групі інституційних методів займають методи

адміністративного регулювання, які можна розділити на організаційні та контрольні. До організаційних пропонуємо відносити: стандартизацію, ліцензування, зовнішнє незалежне оцінювання; розміщення державного замовлення та квотування, а до контрольних: державний нагляд (контроль), який уособлює в собі низку методів, а саме: акредитацію, інспектування, експертну оцінку, моніторинг, спеціальну перевірку, а також аудит та перевірку державних закупівель.

В цілому, методи державної політики щодо регулювання вищої освіти можна поділити також за інструментами регулювання, оскільки один і той же інструмент можна використовувати під час застосування різних методів регулювання. Пропонуємо такий поділ за інструментами регулювання: правові, організаційні, контрольні, бюджетні, податкові, кредитні, цінові, страхові, інформаційні тощо.

Обґрунтовано, що місцева муніципальна демократія (рис. 1), як інститут громадянського суспільства сприяє активному залученню населення ТГ у вирішення питань місцевого значення, допомагає погоджувати інтереси держави й ТГ, сприяє участі громадськості в політичному житті на рівні територіальної громади (муніципальному рівні), як безпосередньо так і через місцеві демократичні вільні вибори.

2.1 У другому розділі «Стан функціонування державної політики у сфері вищої освіти в Україні» окреслені питання функціонування та сучасного стану підготовки фахівців у системі вищої освіти в Україні, проаналізовано оцінку контрольних методів у сфері вищої освіти.

У підрозділі 2.1. «Аналіз сучасного стану підготовки фахівців у системі вищої освіти в Україні» визначено, що в Україні «держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам» [

Констатовано що процес скорочення ВНЗ в Україні з одного боку є виправданим, оскільки не їх кількість свідчить про якість освіти, а бажання студентів вчитися, вміння професорсько-викладацького складу зацікавити студентів у навчанні, оснащеність цих закладів сучасними технічними засобами тощо.

Зауважено, що саме сфера вищої та професійно-технічної освіти повинна бути основним регулятором збалансування попиту і пропозиції робочої сили на ринку праці та оперативно реагувати на виклики сучасності. Також низька якість підготовки фахівців у вітчизняних ВНЗ «призвела до того, що для українських роботодавців основними чинниками прийняття рішення щодо працевлаштування тієї чи іншої особи є не диплом престижного навчального закладу, а відповідний досвід практичної роботи кандидата та враження від співбесіди з ним»

Зроблено висновок що владні інституції повинні розробити комплекс заходів щодо збільшення привабливості вітчизняної вищої освіти. Це дозволить збільшити кількість іноземних студентів, слухачів на курсах підвищення кваліфікації чи в рамках отримання другої вищої освіти, що, в свою чергу, сприятиме збільшенню обсягів власних надходжень цих закладів, які можна буде використати на впровадження інноваційних технологій навчання.

У підрозділі 2.2. «Оцінка контрольних методів державної політики у сфері вищої освіти в Україні» показано, що є метод що сприяє формуванню та реалізації державної політики у сфері розвитку вищої освіти як державний нагляд (контроль), ефективному здійсненню якого сприяє громадський контроль. Саме для здійснення остатнього важливим є забезпечення фінансової прозорості вищих навчальних закладів.

Зауважено, що в даний час виконання функції державного нагляду (контролю) у сфері вищої освіти покладено на Міністерство освіти і науки України, Державну інспекцію навчальних закладів, Державну аудиторську службу України, Рахункову палату (в частині використання коштів державного бюджету) та Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО).

Доведено що отребують удосконалення процедури здійснення державного фінансового контролю, зокрема в частині державного фінансового аудиту, аудиту ефективності та аудиту відповідальності. Що стосується останнього, то можемо сказати, що в Україні практично відсутні перевірки, що стосуються виконання пунктів укладених контрактів з керівниками ВНЗ, їх заступниками та керівниками структурних підрозділів, в яких виписано за що саме відповідає той чи інший керівник, а також виконання положень колективного договору. До реальних функцій державного контролю сьогодні не входить оцінка правильності прийнятих управлінських рішень, вироблення рекомендацій щодо зміни самих форм і методів управління чи регулювання у сфері вищої освіти.

Зроблено висновок, що незважаючи на широкий спектр відомих методів що регулюють діяльність у сфері вищої освіти держава не повною мірою використовує їх, або у більшості випадків застосовує методи прямого впливу, що порушує принцип автономії ВНЗ і не сприяє підвищенню якості освітніх послуг.

У третьому розділі «Стратегічні орієнтири розвитку вищої освіти та удосконалення механізмів її державної політики» обґрунтовані стратегічні напрямки та орієнтири розвитку вищої освіти. Показано роль державного контролю як ефективного напрямку підвищення якості функціонування вищої освіти в Україні.

У підрозділі 3.1. «Стратегічні орієнтири та пріоритети інноваційного розвитку системи вищої освіти в Україні» визначено, що на сьогодні практично не існує універсальних підходів до вироблення та впровадження інновацій в системі вищої освіти, тобто вони носять переважно ситуаційний характер і застосовуються не враховуючи загальну ситуацію суспільного розвитку. Проте основні положення новосформованої законодавчої бази у сфері вищої освіти відповідають меті, що була визначена у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року.

У роботі з'ясовано що існує необхідність розвитку вищої освіти на засадах інноваційного підходу зумовлена і низкою проблем, що знижують роль освітньої політики України у формуванні державної політики щодо підвищення соціально-економічного розвитку. До найвагоміших проблем нині слід віднести: «пасивну державну політику в просуванні національних освітніх інститутів освіти у глобальному просторі; незабезпечення та недотримання державою міжнародних стандартів; розбалансованість пріоритетів вищої освіти; відсутність єдиної методики аналізу потреб та моніторингу оцінки ефективності навчання відсутність стандартів підготовки бакалаврів (молодших бакалаврів, магістрів) за окремими спеціальностями; низький рівень практичної підготовки випускників ВНЗ та співпраці освітніх установ із потенційними роботодавцями для їхніх випускників;

Наголошено на тому що діяльність держави щодо функціонування системи вищої

освіти повинна бути спрямована на створення умов, що сприятимуть успішній реалізації всіх заходів задля інноваційного розвитку цієї сфери, а саме:

- удосконалення нормативно-правової бази щодо регулювання зазначених вище процесів;
- координація учасників освітнього процесу та розповсюдження інформації щодо можливостей здобуття якісної вищої освіти та використання результатів наукових досліджень;
- фінансове забезпечення державного замовлення у сфері надання освітніх послуг та наукових досліджень;
- фінансова підтримка обдарованої молоді та перспективних учених та інші.

У підрозділі 3.2. «Державний контроль як напрям підвищення ефективності функціонування вищої освіти в Україні» показано, що реформування системи вищої освіти не буде комплексним без належного контролю за її діяльністю з боку держави, оскільки ефективна система нагляду (контролю) є надійним джерелом інформації про досягнення суб'єктами освітньої діяльності поставленої мети, виявлення відхилень, недоліків і причин їх виникнення як для органів управління освітою, так і для громадськості.

Зроблено висновки що, систему державного нагляду (контролю) у сфері вищої освіти можна буде назвати ефективною за таких умов:

- «діяльність органів державного нагляду (контролю) у сфері вищої освіти має полягати у виконанні не лише каральної функції, а й консультативної, при цьому з більшою перевагою останньої;
- повинні бути розроблені єдині прозорі, зрозумілі та відкриті для вищих навчальних закладів і суспільства процедури контрольно-наглядової діяльності;
- процедури контрольно-наглядової діяльності повинні мати, у переважній більшості, стимулюючий характер і бути спрямовані на підвищення кваліфікації відповідальних працівників вищих навчальних закладів та створення умов, які були б максимально сприятливими для розвитку вищих навчальних закладів та більшої орієнтації їх послуг на потреби окремо взятої особистості, суспільства в цілому та ринку праці;
- система державного нагляду (контролю) у сфері вищої освіти повинна бути такою, щоб вищі навчальні заклади були зацікавлені в проведенні об'єктивної оцінки своєї діяльності та її результатів;
- результати контрольно-наглядових заходів повинні бути відкритими та доступними для органів влади, громадських організацій, роботодавців та інших зацікавлених осіб та установ»

ВИСНОВКИ

У роботі наведені теоретичні узагальнення щодо ефективнішого використання існуючих методів та інструментів які сприяють покращенню державної політики у сфері вищої освіти України в умовах інноваційного розвитку. Отримані в процесі дослідження результати дозволили сформулювати наступні висновки:

1. Узагальнено теоретичні засади державної політики розвитку вищої освіти встановлено, що незважаючи на низку наукових праць, опублікованих за даною проблематикою, так і не було сформовано комплексної системи методів державної політики у сфері вищої освіти та її інструментарію. Крім цього, на основі творчого

переосмислення теоретичної бази державної політики зазначеної сфери, систематизовано й удосконалено понятійний апарат цього напрямку. Зокрема, під державною політикою у сфері вищої освіти запропоновано розуміти вплив держави на систему вищої освіти, спрямований на досягнення цілей освітньої політики в умовах ринку.

2. На підставі ґрунтовного аналізу запропонованих вітчизняними науковцями принципів державної політики у сфері вищої освіти виокремлено та обґрунтовано доцільність застосування низки принципів, а саме: принцип верховенства права; ефективності; збалансованості; забезпечення доступності вищої освіти; оптимальності; передбачуваності; мінімальної достатності; принцип системності державного впливу; а також принципи які закріплені у вітчизняному законодавстві: людиноцентризм; розвиток інклюзивного освітнього середовища; прозорість і відповідальність органів управління освітою та закладів освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності перед суспільством; інституційне відокремлення функцій контролю (нагляду) та функцій забезпечення діяльності закладів освіти; Визначено три ознаки, за якими доцільно здійснювати класифікацію методів щодо здійснення державної політики у сфері вищої освіти: за ступенем впливу на об'єкт регулювання (прямі та непрямі); за змістовим наповненням самих методів (інституційні; економічні та соціально- психологічні) та за інструментами державного регулювання (правові, контрольні, бюджетні, податкові, цінові, страхові, інформаційні та інші). Визначено форми та інструменти зазначених методів та обґрунтовано доцільність їх застосування.

3. У результаті проведеного аналізу сучасного стану підготовки фахівців у системі вищих навчальних закладів України виявлено низку системних проблем, які спричинені недостатньо ефективним використанням методів та інструментів державного регулювання, серед яких: зниження престижу праці освітян через низьку заробітну плату та її невідповідність затраченим зусиллям; низький рівень фінансування сфери вищої освіти; недостатнє врахування потреб ринку праці під час визначення обсягу державного замовлення на підготовку фахівців; відсутність реальних механізмів, доступних для споживачів освітніх послуг, кредитування вищої освіти та інші. Обґрунтовано, що сучасний стан розвитку вищої освіти характеризується зменшенням кількості не лише вищих навчальних закладів, а й кількості студентів. За цього швидшими темпами зменшується чисельність студентів, які навчаються за рахунок фізичних чи юридичних осіб, що суттєво впливає на зменшення обсягу власних надходжень вищих навчальних закладів.

4. Використання контрольних методів державної політики є важливим методом що сприяє формуванню та реалізації державної політики у сфері розвитку вищої освіти як державний нагляд (контроль), ефективному здійсненню якого сприяє громадський контроль. Саме для здійснення остатнього важливим є забезпечення фінансової прозорості вищих навчальних закладів. Потребують удосконалення і процедури здійснення державного фінансового контролю, зокрема в частині державного фінансового аудиту, аудиту ефективності та аудиту відповідальності.. Зауважено що для підвищення фінансової прозорості ВНЗ слід встановити жорсткішу відповідальність за недотримання законодавства у цій сфері. Зокрема, у контрактах керівників вищих навчальних закладів слід ввести пункт щодо можливості розірвання контракту за відсутність інформації, передбаченої чинним законодавством, на їхніх сайтах.

5. Обґрунтовано, що стратегічними орієнтирами інноваційного розвитку вищої освіти є: збалансування ринку освітніх послуг та ринку праці; інтеграція української вищої

освіти у світовий освітній і дослідницький простір; підготовка фахівців із певним набором компетенцій, серед яких вагоме місце займатимуть не лише фахові, але й загальні компетенції (здатність критично оцінювати та переосмислювати набутий досвід і знання; здатність до адаптації в нових умовах; здатність до широкого використання у своїй діяльності інформаційних технологій тощо); затребуваність результатів наукових досліджень, що проводяться у вищих навчальних закладах та підвищення якості освітніх послуг.

6. Розроблено пропозиції щодо більш ефективного використання методів державної політики у сфері вищої освіти в Україні з метою підвищення її конкурентоспроможності в умовах інноваційного розвитку. Зокрема визначено критерії оцінювання якості вищої освіти, під якими запропоновано розуміти певні індикатори, які встановлені окремо для кожного напрямку діяльності вищих навчальних закладів і загалом для визначення рівня здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей. Виділено підсумкові індикатори якості вищої освіти, індикатори оцінювання якості наукових здобутків.

АНОТАЦІЯ

Безродня Анастасія Василівна. Державна політика у сфері здійснення вищої освіти в Україні – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

В магістерській роботі узагальнено теоретичні засади державної політики розвитку вищої освіти встановлено, що незважаючи на низку наукових праць, опублікованих за даною проблематикою, так і не було сформовано комплексної системи методів державної політики у сфері вищої освіти та її інструментарію

Обґрунтовано, що сучасний стан розвитку вищої освіти характеризується зменшенням кількості не лише вищих навчальних закладів, а й кількості студентів. За цього швидшими темпами зменшується чисельність студентів, які навчаються за рахунок фізичних чи юридичних осіб, що суттєво впливає на зменшення обсягу власних надходжень вищих навчальних закладів.

Обґрунтовано, що стратегічними орієнтирами інноваційного розвитку вищої освіти є: збалансування ринку освітніх послуг та ринку праці; інтеграція української вищої освіти у світовий освітній і дослідницький простір; підготовка фахівців із певним набором компетенцій, серед яких вагоме місце займатимуть не лише фахові, але й загальні компетенції

Розроблено пропозиції щодо більш ефективного використання методів державної політики у сфері вищої освіти в Україні з метою підвищення її конкурентоспроможності в умовах інноваційного розвитку. Зокрема визначено критерії оцінювання якості вищої освіти, під якими запропоновано розуміти певні індикатори, які встановлені окремо для кожного напрямку діяльності вищих навчальних закладів і загалом для визначення рівня здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей. Виділено підсумкові індикатори якості вищої освіти, індикатори оцінювання якості наукових здобутків.

Ключові слова: вища освіта, інноваційний розвиток, державне замовлення, компетентності, індикатори,

SUMMARY

Anastasya Bezrodnya State policy in the field of higher education in Ukraine - On the rights of the manuscript.

Master's work for the degree of "master". Black Sea National University named after Peter the Grave. - Nikolaev, 2019.

In the master's work, the theoretical foundations of the state policy for the development of higher education are summarized, it is established that despite a number of scientific papers published on this issue, an integrated system of methods of state policy in the field of higher education and its tools has not been formed

It is proved that the current state of higher education is characterized by a decrease in the number of not only higher education institutions, but also the number of students. Therefore, the number of students studying at the expense of individuals or legal entities is rapidly decreasing, significantly affecting the decrease in the amount of their own income from higher education institutions.

It is proved that the strategic guidelines for the innovative development of higher education are: balancing the market for educational services and the labor market; integration of Ukrainian higher education in the world educational and research space; training of specialists in a specific set of competencies, among which an important place is occupied not only by professional, but also by general competencies

Suggestions have been developed for a more efficient use of state policy methods in the field of higher education in Ukraine in order to increase its competitiveness in the context of innovative development .. In particular, criteria for assessing the quality of higher education are defined, by which it is proposed to understand certain indicators that are set separately for each area of higher education educational institutions and, in general, to determine the level of knowledge, skills, and other competencies acquired by a person. The final indicators of the quality of higher education, indicators of assessing the quality of scientific achievements are highlighted.

Keywords: higher education, innovative development, state order, competencies, indicators